

ישראל

מדינת

הבטחון

משרד

הבטחון

ומערכת

צה"ל

ארכיון

687 / 2005
1140

תיק זה הוא העתק מצולם מהתיק המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומערכת הבטחון. השימוש בתיק זה מותר רק למטרות שאושרו כדין. חל איסור על ייצור ו/או צילום עותקים נוספים מהתיק בלי אישור ממי שהוסמך לכך על פי דין.

2

משרד הביטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת התיק

שם היחידה:

מכלול 871 מזרז

הנושא:

מיל השו"ב באחמ"מ יום הכיפורים

24-10-43 - 0-10-43

ב ל מ " סה ק ד מ ה

חוברת זו דנה בפעילות חיל-האוויר במלחמת "יום הכיפורים" ב-6 אוק' -
24 אוק' 73.

במלחמה זו פתחו המצרים והסורים במחקפה יזומה בשתי חזיתות לאורך
התעלה וברמת-הגולף. זו הסיבה שהיה לאויב, לכאורה, הישג התחלתי. אך כל מי
שיעיין בקורותיה של המלחמה עיון מעמיק ויבחין בתוצאותיה, יראה את הדברים
באור שונה לחלוטין.

כי למרות ההכנות הרבות שהתכוננו צבאות ערב ובראשן מצרים וסוריה,
כמות הנשק ללא תקדים שהכניסו למערכה, פתיחת שתי חזיתות בתאום הזמן והמועד
בין שני הצבאות, ומעל לכל ההתראה הקצרצרה שהיתה לנו במהלך הפתיחה, לא הצליחו
צבאות ערב להשיג הישגים צבאיים משמעותיים. צה"ל על כל יחידותיו עם זרוע המחץ
שלו - חיל - האוויר - סיכל את מזימות האויב:-

- א. המצרים, למרות נסיונותיהם החוזרים ונשנים, לא הצליחו לחדור
ולהגיע לציר בלוזה-רומני, בצפון התעלה, וזאת בגלל התקיפות
המסיביות של חיל-האוויר על הגשרים של המצרים, תקיפות השריון
וה-נגמ"שים ותקיפת כוחות הרגלים מהאוויר.
- ב. הנסיגה של צה"ל על ציר ה-חתי"מ לאורך התעלה, הוא ציר בלוזה-
טסה, ביום השלישי למלחמה, נמנעה הודות לפעילות האינטנסיבית
של חיל-האוויר.
- ג. ההתקדמות של הצבא המצרי לעבר ראס-סודר ושארם-א-שייך נבלמה
ונהדפה, אף זאת הודות לתקיפות הבלתי פוסקות של מטוסינו על
מערכי האויב באזור ראס-מסללה-עיון-מורסה.
- ד. השמדת כוחות הקומנדו המצריים בסיני ברצעה בעיקר ע"י חיל-
האוויר.
- ה. מזדמנת כבוש שפך הירדן והכבדת ע"י הסנהים סוכלה ובגלל הדיפת
השריון הסורי בסיועו הרב של חיל-האוויר.
- ו. ירדן נרתעה מלהצטרף למלחמה מחשש תגובה של חיל-האוויר הישראלי.

ז. ומעל לכל, סיכל חיל-האוויר את כל נסיונות חילות-האוויר של האויב מלתקופת מטרות איסטרטגיות בעומק שטח ישראל, כגון ערים גדולות, נמלים, שדות-תעופה, חשמל ומים.

הפעילות האינטנסיבית של חיל-האוויר ביומיים הראשונים למלחמה, תוך מאבק קשה ומכריע לבלימת התקדמות האויב, איפשרה ל-צה"ל לביים את כל מערכי המילואים, להגיע אל החזיתות, להכות את האויב, להדפוך אל מעבר לקו-הסגור ואף להעביר את המלחמה לאדמתו ולכבוש שטחים ניכרים משטחו.

המכות שהנחית חיל-האוויר על האויב היו קשות ומכריעות:-

א. הותקפו שדות תעופה רבים, ושיחוקם לפרקי זמן ארוכים מנעו מהאויב להתערב בצורה מאיימת מהאוויר.

ב. בסוריה הותקפו מטרות איסטרטגיות שכללו יחידות חשמל, מיכלי דלק ומצבורי מים.

ג. חיל-האוויר יזם וניהל קרבות-אוויר רבים, שבהם הופלו מאות ממטוסי האויב, וכך הושגה עליונות אווירית מוחלטת בשתי זירות הלחימה.

חוברת זו הינה בלתי מסודגת. מטבע הדברים ומסיבות ברורות, לא ניתן לפרסם ולכתוב על המבצעים המיוחדים, על שיטות החקירה, על סדר הגודל של הכמות והאיכות וכל אופן ניהול המבצעים של חיל-האוויר, וזאת בגלל סוגם הבטחוני.

אך המעמיק עיון בחוברת זו יבחין בגודל פועלו של חיל-האוויר במלחמה.

החוברת מציינת את מה שביצע חיל-האוויר במלחמה לפי חלוקה יומית ובהתאם לשלביה של המערכה.

החוברת מיועדת לכל מי שמחפש ענין על פעילותו של חיל-האוויר במלחמת "יום הכיפורים". מובאים בה גם צילומים ומפות המציינים את האזורים והמטרות שהותקפו ע"י חיל-האוויר.

עברדי יוסף - רס"נ
ראש ענף לתולדות חיל-האוויר

יולי 1974

פעילות חיל - האויר במלחמת " יום הכיפורים "

1. מלחמת "יום הכיפורים" פרצה ב-6 אוק' 73 בשעה 1400 לערך, כאשר צבאות מצרים וסוריה פלשו לסיני ולרמת הגולן ותקפו מטרות ישראליות. חילות-האויר שלהם תקפו מטרות צבאיות בסיני וברמת-הגולן וכן ניסו לשגר טילי אויר-קרקע לעבר חל-אביב.
2. חיל-האויר הופעל מיד להגנת שמי המדינה ותקיפת כוחותיו של האויב. תחילה תקפו מטוסינו את הכוחות המצריים שצלחו את התעלה וסיעו בבלימת הכוחות הסוריים והמצריים המתקדמים. לאחר מכן תקף חיל-האויר מטרות איסטרטגיות ושרות-תעופה של האויב הן בסוריה והן במצרים.
3. כאשר עברו כוחותינו להדיפת הצבא הסורי מעבר לקו הסגול, השתתף חיל-האויב בסיוע רב לכוחותינו ותקף שריון, כוחות רגלים, חניוני רכב ומחנות. כמו כן תקף חיל-האויר סוללות הטילים הרבות שחיפרו על כוחות האויב.
4. כאשר עבר צה"ל להדיפת הכוחות המצריים והשמדתם, וכן צליחת התעלה לעברה המערבי וכיתור הארמיה השלישית, השתתף חיל-האויר בתקיפת כוחות מצריים והשמדתם. מתן סיוע רב לכוחותינו המתקדמים וכן שמירת "שמיים נקיים" ממטוסי אויב.
5. במלחמה זו נערכו עשרות קרבות-אויר. לרוב היו אלה קרבות יזומים ע"י חיל-האויר, אך חלקם היו גם קרבות-אויר שהתפתחו כנגד מטוסי אויב שניסו לתקוף את כוחותינו, או מטוסי-אויב שחיפרו על מטוסים תוקפים.

ב ל מ " ס

6. בנוסף בוצעו מאות גיחות של מטוסים ומטוסי תובלה בהעברת ציוד וכוחות ובמיוחד בחילוץ נפגעים ופצועים שמצבם הקשה חייב העברתם המהירה למרכזים רפואיים. מטוסים קלים ביצעו תצפיות וסיורנים ובמיוחד שימשו למבצעי סיור ותובלת אר"מ-ים ומפקדים.

7. בחומר המובא להלן ניתנת סקירה מקוצרת על פעילות חיל-האוויר במלחמת "יום הכיפורים" לפי חלוקה יומית ולפי גזרות.

8. יום 6 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) בשעה 1400 לערך נפתחה מתקפה מצרית (מתואמת עם הסורים). המצרים הפעילו ארטילריה ומטוסים לחקיפת מטרות צבאיות כולל שדות תעופה בסיני. בהמשך חצו כוחות חי"ר ושריון מצריים בכמויות גדולות את התעלה, תוך כדי העברת ציוד צבאי רב.
- (2) הכוחות הסדירים של צה"ל החלו לנהל קרב בלימה כנגד הכוחות הפולשים.
- (3) חיל-האוויר - המשימה העיקרית שהוטלה על חיל-האוויר ביום הראשון למלחמה היתה בלימת התקדמותו של האויב. חיל-האוויר חקף את הכוחות המצרים משני עברי התעלה, שכללו כוחות שריון וחי"ר באיזורים הבאים:-
 - (א) באזור איסמעיליה.
 - (ב) באזור פורט-סעיד.
 - (ג) דרומית לאגם המב-הגדול.
 - (ד) ליד כבריה.
 - (ה) ליד מוצב "בודפסט".
 - (ו) גשרים לאורך התעלה.
 - (ז) כלי שיט מצריים ליד זעפרנה.

(4) בתקיפות אלה הושגו התוצאות הבאות:-

- (א) נפגע שריון, רכב וחי"ר באיזור פורט-סעיד.
- (ב) נראו פגיעות טובות ליד מוצב "בודפסט".
- (ג) נפגעו סוללות טילים דרומית לקנטרה.
- (ד) נפגעו גשרים שהוקמו ע"י המצרים.
- (ה) טיל "קלט" ששוגר ממטוס טופולב לעבר תל-אביב יורט והופל ע"י מטוס של חיל-האוויר.
- (ו) בקרבות-אוויר שהתחוללו בין מטוסינו לבין מטוסי האויב הופלו 37 מטוסים מצריים (חלק מהמטוסים נפגעו בטילי ק"א ובאש נ"מ).

ב. הגזרה הסורית

(1) המתקפה הסורית ברמת-הגולן נפתחה במקביל למתקפה המצרית ובאותה שיטה של הפגזה מסיבית, הפצצה מהאוויר ובעקבותיהן פריצה לשטחנו ע"י כוחות חי"ר ושריון גדולים. עיקר הלחץ היה בגזרת חושניה, ומאמץ משני נעשה לעבר קוניטרה. מוצב החרמון נפל בידי האויב שהפעיל כוחות קומנדו לשם כך. בשעות הלילה שיגרו הסורים טילי ק"ק "פרוג" שפגעו בישובים אזרחיים במגדל-העמק.

(2) כוחותינו ניהלו קרבות בלימה נגד האויב.

(3) סט"ילים של חיל-הים תקפו כלי-שיט של האויב בשעות הלילה בגזרת לטקיה.

(4) חיל-האוויר - חיל-האוויר השתתף בבלימת כוחות-האויב המסתערים ותקף שריון ו-חי"ר בציר קוניטרה - דמשק. כמו כן הותקפו כוחות אויב דרומית לרפיד. נראו פגיעות טובות.

(5) בקרבות אוויר הופלו 5 מטוסים סוריים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום הראשון למלחמה

(1) עיקר הפעילות האווירית ביום הראשון למלחמה התבטאה בבלימת כוחות האויב שהסתערו בשתי החזיתות. חיל-האוויר השתתף יחד עם כוחות הקרקע במניעת התקדמותם של כוחות האויב לעומק שטחנו.

ב ל מ " ס

- (2) חיל-האוויר כיצע גם עשרות גיחות לפיטרול בשטח המדינה, ולאורך הגבול כדי להשמיד מטוסי אויב.
- (3) ביום זה הופלו 42 מטוסי אויב שכללו מטוסי חקיפה, מטוסי יירוט ומסוקים.
- ד. אכידרתניר - מספר מטוסים של חיל-האוויר נפגעו מטילי נ"מ ואש נ"מ ונפלו בגזרה המצרית והסורית.

9. יום 7 אוק' 74

א. הגזרה המצרית

- (1) כוחותינו המשיכו בכלימת כוחות האויב.
- (2) חיל-האוויר ריכז את פעילותו בסיוע לכוחות הקרקע ובתקיפת גשרים על התעלה. בנוסף תקפו מטוסינו את המטרות הבאות:-
- א) חי"ר ושריון מצרי משני עברי התעלה באיזורים האגם המר הגדול, צומת הג'ידי וליד מוצב "כרדפסט".
- ב) כלי שיט ליד האי שדואן וליד ראס-זעפרנה.
- ג) גשרים לאורך התעלה.
- ד) שדות-תעופה מצריים בני סואף, ביר-ערידה, טנטא, מנצורה, שוכרה-חית, ג'ינקליס, כותימה.
- ה) סוללות טילים.
- (3) בתקיפות אלה נראו תוצאות טובות כפגיעת כוחות חי"ר ושריון, נפגעו גשרים רבים. בתקיפת שדות התעופה נראו פגיעות טובות במסלולים ובסוללות הטילים.
- (4) בקרבות-אוויר וכאש נ"מ הופלו 12 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) הכוחות הסוריים הגיעו ביום השני למלחמה עד לאיזור דמת-מגשימים. הכוח הסורי שתקף בגזרת קוניטרה נבלם.

כ ל מ " ס

- (2) כתוצאה מהתקדמות הסורים פונו מספר מוצבים. כמו כן פונו יישובי רמת הגולן מהאזרחים. גשרי הירדן נחפסו ע"י כוחותינו.
- (3) חיל-האוויר המשיך בתקיפת כוחות האויב ובבלימתם. חיל-האוויר חקף ופגע בריכוזי אויב באיזור חושניה וליד רמת-מגשימים, שם נבלם הכוח הסורי. כמו-כן חקף חיל-האוויר כוחות אויב ליד אחמדיה, תל-פארס ועל כביש הנפט שבקר הגבול.
- (4) בנוסף לסיוע לכוחותינו חקף חיל-האוויר במסירות סוללות תותחי נ"מ וסוללות טילים נגד מטוסים ס.א. 2- ו-ס.א. 3-. נראו פגיעות טובות וסוללות נ"מ יצאו מכלל שימוש.
- (5) בקרבות אוויר עזים שהתחוללו: בגזרה זו הופלו 19 מטוסים סוריים.

ג. סיכום פעילות ח"א ביום השני למלחמה

- (1) כיום השני למלחמה המשיך חיל-האוויר לחקוף כוחות אויב כדי לבלום את התקדמותם. הותקפו כוחות מצריים וסוריים.
- (2) חיל-האוויר גם חקף מטרוח עומק בשטח האויב שכללו שדות תעופה מצריים וסוללות טילים ו-נ"מ סוריים.
- (3) חיל-האוויר ביצע ביחוד רבות לפיטרול ולירוט. 31 מטוסי אויב הופלו ע"י מטוסינו וכן בטילי הוק וב-נ"מ.

- ד. אכידותינו - המצרים והסורים שיגרו עשרות רבות של טילי נ"מ נגד מטוסינו. כן הפעילו אש תותחים נגד המטוסים. חלק מהמטוסים נפגע ונפל בגזרה המצרית והסורית.

10. יום 8 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) כוחותינו החלו במתקפה על הכוח המצרי.
- (2) חיל-האוויר חקף ריכוזי אויב וגשרים וכן נתן סיוע לכוחותינו. המטרות שהותקפו כללו:-

- (א) גשרים שהוקמו לאורך התעלה.
- (ב) מטרות צבאיות באיזור איסמעיליה.
- (ג) סוללות נ"מ וטילים ומיכלי דלק בפורט-סעיד.
- (ד) תקיפת מטרות צבאיות בגזרה הדרומית של התעלה.
- (ה) תחנת מכ"מ.

ב ל מ " ס

- (3) נראו פגיעות טובות ברוב המטרות שהותקפו. סוללות נ"מ נפגעו בפורט-סעיד ויצאו מכלל שימוש. נפגעו כוחות חי"ר ושריון מצריים בצד המזרחי של התעלה.
- (4) התחוללו קרבות אויר רבים בין מטוסי היירוט של חיל-האוויר לכיף מטוסים מצריים. הופלו מטוסים מצריים באש נ"מ שניסו לתקוף את כוחותינו. סה"כ הופלו 35 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) ההתקדמות של הכוחות הסוריים נכלמה באופן מוחלט, והחלה הדיפתם לאחור אל מעבר לקו הגבול הסגול.
- (2) חיל-האוויר השתתף במתן סיוע לכוחותינו וכן תקף מטרות צבאיות בעומק השטח הסורי שכללו:-
- (א) שדות-התעופה דמיר, חלחול, נצריה וסייקל.
- (ב) תחנות מכ"מ.
- (ג) סוללות טילים.
- (3) בתקיפות אלה הושגו התוצאות הבאות:-
- (א) נראו פגיעות טובות בריכוזי טנקים בציר הנפט.
- (ב) נראו פגיעות במבנים, בתוחי נ"מ ובמסלולים בשדות-התעופה.
- (ג) נפגע שריון סורי באיזור חושניה.
- (4) 36 מטוסים סוריים הופלו בקרבות אויר ובאש נ"מ.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השלישי למלחמה

- (1) ביום השלישי למלחמה התרכז חיל-האוויר בעיקר בתקיפת מטרות בצד המזרחי של תעלת-סואץ ובתקיפת מטרות עומק בסוריה. כמו-כן תקף חיל-האוויר במסיוניות רבה כוחות חי"ר ושריון של האויב בשתי הגזרות.
- (2) ביום זה הופלו 71 מטוסי אויב בקרבות-אוויר ובאש נ"מ.

- ד. אבידרתינך - מספר מטוסים של חיל-האוויר נפגע מטילי נ"מ ראש נ"מ של האויב ונפל בשתי החזיתות.

11. יום 9 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) החל מה-9 אוק' החלו כוחותינו בקרבות עם המצרים שניסו להתקדם, במגמה להתיש את כוחם. נסיונות פריצה של שריון מצרי בציר הג'ידי ולעבר ראס-סודר נבלמו ונכשלו.
- (2) חיל-האוויר תקף במסוריות רבה כוחות חי"ר ושריון מצרי משני עברי התעלה. כן הותקפו גשרים, תותחי נ"מ ושדות תעופה.
המטרות שהותקפו ע"י חיל-האוויר כללו:-
 - (א) שריון ו- חי"ר מצרי ליד האגמים, ליד איסמעיליה וליד קנטרה.
 - (ב) הותקפו גשרים לאורך התעלה.
 - (ג) הותקפו תותחי נ"מ בפורט-סעיד ולאורך התעלה.
 - (ד) הותקפו שדות-התעופה מנצורה וכותמיה.
- (3) בתקיפות חיל-האוויר הושגו התוצאות הבאות:-
 - (א) נפגעו המסלולים, ה-מכ"מ, מטוסים ומטרות אחרות בשדה תעופה מנצורה. ב-ש"ת כותמיה נפגעו המסלולים.
 - (ב) היו פגיעות טובות בגשרים לאורך התעלה.
 - (ג) נפגעו כוחות מצריים ליד מוצב "בודפסט".
- (4) בקרבות אויר הופלו 6 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) במשך היום חזרה רמת-הגולן כולה לשליטתנו (למעט מוצב החרמון).
- (2) חיל-האוויר תקף מטרות רבות בסוריה שכללו מטרות צבאיות ליד הגבול ומטרות איסטרטגיות בעומק סוריה. המטרות שהותקפו כללו:-
 - (א) שריון סורי בתל-אשור, בתל-אחמר, בעין-מנשיך, בסרונה, בג'דידת, בחושניה, באחמדיה וליד מוצב החרמון.

כ ל מ " ס

- (ב) הותקף בנין ה-מטכ"ל ומפקדת חיל-האוויר הסוריים בדמשק. הותקפו גם בתי-זיקוק.
- (ג) הותקפה שיירה צבאית עיראקית שבאה ממזרח לכירון דמשק.
- (ד) הותקפו סוללות טילים ותחנות מכ"מ.
- (3) בתקיפות אלה הושגו התוצאות הבאות:-
- (א) נראו פגיעות טובות בבנין ה-מטכ"ל הסורי ובמפקדת חיל-האוויר, וכן בבתי-הזיקוק בחומס ובתחנת כוח שלידם.
- (ב) נפגעו סוללות טילים ו-נ"מ.
- (ג) נפגע מחנה צבאי ליד חושניה.
- (ד) שותקו תחנות מכ"מ.
- (ה) נראו פגיעות טובות בשריון הסורי שליד הגבול.
- (4) בקרבות אויר שהתחוללו בין מטוסינו לבין מטוסים סוריים הופלו 10 מטוסי אויב.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום הרביעי למלחמה

- (1) חיל-האוויר המשיך בחקיפת שריון ו-חי"ר מצרי וסורי ובמתן סיוע לכוחותינו. כמו-כן הותקפו מטרות עומק ומטרות איסטרטגיות בשטח מצרים וסוריה שכללו שדות תעופה, סוללות טילים ומטרות כלכליות אחרות.
- (2) 16 מטוסי אויב הופלו בקרבות אויר ובאש נ"מ.

12. יום 10 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) כוחות הקרקע המשיכו במגננה תוך החשת כוחות האויב שניסו להתקדם לכירון מזרח.

כ ל מ " ס

- (2) חיל-האוויר תקף בגזרה זו טנקים ושריון לאורך החזית ומטרות איסטרטגיות אחרות. המטרות שהותקפו כללו:-
- (א) הותקפו שדות התעופה קויסנא ואבו-חמד.
 - (ב) גשרים בתעלה.
 - (ג) שריון ליד איסמעיליה.
 - (ד) סוללות טילים נגד מטוסים.
 - (ה) תחנות מכ"מ.
 - (ו) סיוע לכוחותינו שנכנסו לקרב עם האויב.
- (3) בתקיפות אלה הושגו התוצאות הבאות:-
- (א) בשדות התעופה קויסנא ואבו-חמד נראו פגיעות טובות.
 - (ב) היו פגיעות מדויקות בשריון המצרי שבצד המזרחי של התעלה.
- (4) עם ערב חקף חיל-האוויר במסיוויות שריון מצרי שניסה להתקדם לעבר הג'ידי ואבו-רודס. ההתקפות המצריות נבלמו.
- (5) בקרבות אוויר ובאש נ"מ הופלו 5 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) כוחותינו ברמה המשיכו ללחוץ על הסורים הנסוגים וטהרו את כל הכיסים שנשארו כרמת-הגולן (למעט מוצב החרמון).
- (2) בעוד הסורים נערכים להגנה ממזרח לקו הפסקת-האש, המשיך חיל-האוויר בתקיפות עומק לעבר מטרות איסטרטגיות סוריות שכללו:-
- (א) בתי-זיקוק בחומס.
 - (ב) שדות-תעופה דמשק, חלב, חלחול, בליי.
 - (ג) נמל מרנט-אל-בידה.
 - (ד) בנוסף המשיך חיל-האוויר במתן סיוע קרוב לכוחותינו ליד הר-פרס, ממזרח לקוניטרה.
- (3) בתקיפות אלה הושגו התוצאות הבאות:-
- (א) נראו פגיעות טובות בשדות התעופה חלב, בליי, וחלחול.

ב ל מ " ס

- (ב) היו פגיעות טובות בשריון הסורי.
- (4) מטוסים סוריים ניסו לחקוף את כוחותינו. התחוללו קרבות-אוויר בין מטוסינו לבין מטוסי האויב. סה"כ איבדו הסורים 18 מטוסים בקרבות-אוויר ובאש נ"מ.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום החמישי למלחמה

- (1) חיל-האוויר התרכז בעיקר בתקיפת מטרות איסטרטגיות הן במצרים והן בסוריה. הותקפו שדות תעופה, סוללות טילים, תחנות מכ"מ ומטרות כלכליות אחרות. כמו-כן ביצע חיל-האוויר תקיפות רבות לסיוע לכוחותינו.
- (2) ביום החמישי למלחמה הופלו 23 מטוסי אויב מצריים וסוריים.

13. יום 11 אוק' 73א. הגזרה המצרית

- (1) כוחותינו המשיכו בקרב מגננה. המצרים ריכזו את עיקר מאמצם בגזרות המרכזית והדרומית של התעלה וניסו להתקדם בצירים הג'ידי והמיחלה ולכיוון אבו-רודס. לאחר קרבות כבדים נכשלו נסיונותיהם והם נסוגו לעמדותיהם עם אבידות רציניות.
- (2) עיקר פעילות חיל-האוויר ביום זה התרכזה בתקיפת שריון ו-חיל"ר בגזרה הצפונית. כמו-כן סייע חיל-האוויר לכוחותינו בבלימת התקדמת האויב.
- (3) הותקף ש"ח צלחיה ונראו פגיעות במרכז המסלול הראשי.
- (4) הותקפו סוללות טילים במסירות ממערב לתעלה. נראו פגיעות מדויקות בסוללות טילים.
- (5) נראו פגיעות טובות בשריון המצרי בגזרה הצפונית.
- (6) ביום זה ניסו המצרים לחקוף את כוחותינו. בקרבות אוויר שהתפתחו עם מטוסי האויב הופלו 12 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) בהמשך לריכוך מטוסינו על מטרת האויב וחקיפת שדות תעופה, החלו כוחותינו במתקפה כללית לעבר שטח האויב בגזרה הצפונית בציר קוניטרה-דמשק.
- (2) כוחותינו חדרו עד כ-15 ק"מ לעומק סוריה והגיעו למבואות מזרעת בית-ג'אן. רבסמרך. לתל-שמס.
- (3) משעות הבוקר המוקדמות יזם חיל-האוויר תקיפות מרוכזות של שדות תעופה סוריים וסוללות טילים ממזרח לחזית. כמו-כן סייע חיל-האוויר לכוחותינו בהתקדמותם ותקף שריון ורכב סורי מבוצר.
- (4) חיל-האוויר תקף את שדות-התעופה בליי, סייקל, חלחול, זמייר ומזה, גצריה, דמשק, טי - 4. נראו פגיעות טובות בכל המטרות ורב השדות נסגרו לשעות רבות בגלל פגיעות מדויקות במסלולים.
- (5) בחקיפת סוללות הטילים נראו פגיעות טובות וחלק מהסוללות הושמדו.
- (6) בגלל החקיפות הרבות על שדות התעופה הסוריים שובשה פעילות חיל-האוויר הסורית שנוטרל במשך רוב שעות היום.
- (7) בשעות אחה"צ הותקף מסוף דלק מצפון לדמשק ונפגע קשה.
- (8) בקרבות אלה הופלו 2 מטוסים סוריים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השישי למלחמה

- (1) חיל-האוויר השתתף ביום השישי למלחמה בחקיפת שריון ו-חיי"ר לאורך החזיתות, אך תקף במסירות שדות-תעופה סוריים ובכך שיבש את הפעילות האוירית הסורית.
- (2) ביום זה חזרו כוחותינו לעומק שטח האויב הסורי, שעבר למגננה ולנסיגה.
- (3) הכוחות המצריים שניסו ביום זה להתקדם הוכו ונסוגו לאחר שסבלו אבידות רציניות.
- (4) חיל-האוויר הפיל 14 מטוסי אויב.

14. יום 12 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) המצרים המשיכו בהתחפרות ממזרח לתעלה, אך נסיונותיהם ל"כרסטי" במערכי המגננה של כוחותינו נכשלו שוב, והפעם באיזור הג'ידי.
- (2) החל מיום זה החל חיל-האוויר להעביר את מרכז הכובד בפעילותו לחזית המצרית. הוא תקף במסיוויות סוללות טילים בפורט-סעיד, במתן סיוע לכוחותינו לאורך החזית ובחטיפת שריון ו-חי"ר מצרי באיסמעיליה, ליד האגמים ובאיזור הדרומי של התעלה.
- (3) המצרים איבדו ביום זה 3 מטוסים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) כוחותינו כבשו את בית-ג'אן ואת כפר נסג'.
- (2) חיל-האוויר הסורי ניסה לתקוף את כוחותינו ברמה, אך ללא הצלחה יתרה.
- (3) באותו יום הגיע כוח החלנץ של הדיויזיה העיראקית והתיצב מול כוחותינו.
- (4) חיל-האוויר תקף מטרת בסוריה שכללו:-
 - (א) שדות תעופה אל-מזה, בליי, לטקיה, בבילא, סייקל, דמשק, נאצריה ודמייר.
 - (ב) גשרים.
 - (ג) סוללות טילים.
 - (ד) ריכוזי טנקים ושריון.
 - (ה) סיוע לכוחותינו במזרעת בית-ג'אן.
- (5) נראו תוצאות טובות במטרות שהותקפו.
- (6) הסורים סבלו אנידות רציניות במטוסים שהופלו להם באש נ"מ ובקרבות אויר. סה"כ הופלו 16 מטוסים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השביעי למלחמה

- (1) כאמור, העביר חיל-האוויר את משקל הכובד בפעילותו לגזרה המצרית ותקף במסיוויות סוללות טילים ושריון מצרי. אך גם בגזרה הסורית הופעל חיל-האוויר ותקף ש"ת, סוללות טילים ושריון.
- (2) ביום זה הופלו 19 מטוסים של האויב.

15. יום 13 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) ביום זה תקף חיל-האוויר את המטרות הבאות:-
 (א) סוללות טילים: בצדה המערב של התעלה ליד פורט-סעיד.
 (ב) כוחות חי"ר ממערב למיחלה.
 (ג) שריון ורכב מצרי במרכז ובדרום התעלה.
- (2) בחקיפות אלה הושגו התוצאות הבאות:-
 (א) הושמדו סוללות טילים ממערב לתעלה ובפורט-סעיד.
 (ב) נפגע רכב ושריון מצרי בדרום התעלה ובמרכז.
 (ג) הותקפו צירי תנועה ודרכים ובהם נפגע שריון מצרי.
- (3) המצרים איבדו 9 מטוסים שנפלו לרוב בקרבות אויר וחלקם ב-נ"מ.

ב. הגזרה הסורית

- (1) במארב באיזור מסחרה השמידו כוחותינו כ-40 טנקים עיראקיים.
 הסורים ניסו לפתח התקפה באיזור א-טיחה אך נסיונם נהדף.
 ש"ח מזה שבמבואות דמשק הופגז באש ארטילריה של צה"ל.
- (2) חיל-האוויר תקף שדות תעופה סוריים שכללו את מזה, בליי, חלחול, דמשק, דמיר וסייקל. כמו-כן הותקפו סוללות טילים ושריון סורי.
 ניתן סיוע רב לכוחותינו.
- (3) שדות התעופה הסוריים נפגעו, חלקם במסלולים, ואחרים - במתקנים חיוניים. נראו פגיעות טובות בסוללות הטילים והיו פגיעות גם בשריון הסורי.
- (4) בקרבות אויר הופלו 12 מטוסים סוריים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השמיני למלחמה

- (1) ביום השמיני למלחמה תקף חיל-האוויר מטרת איסטרטגיות בעומק שטח האויב שכללו שדות תעופה, סוללות טילים, ולאורך הגבול תקף שריון ורכב ושיבש את זרימת כוחות האויב לחזית.
- (2) ביום זה הופלו 21 מטוסים אויב כשתי החזיתות.

16. יום 14 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) המצרים פתחו עם שחר בשעה 0530 בהקפת שריון נרחבת בכל הגזרות. התקפה זו נכלמה ע"י ארגדות פיקוד הדרום ובמהלכה הושמדו למעלה מ-200 טנקים של האויב.
- (2) חיל-האוויר תקף מטרת צבאית מאור ראשון. המטרת שהותקפו כללו:-
- (א) שריון ו-חי"ר מצרי מדרום לתעלה ליד ראס-מסללה וליד עין-מוסה, ובגזרה המרכזית.
- (ב) הותקפו סוללות טילים ממערב לתעלה.
- (ג) הותקפו ש"ת צלחיה, מנצורה וטנא.
- (ד) הותקפו גשרים.
- (3) נראו פגיעות טובות ברב המטרות שהותקפו.
- (4) אבידות המצרים במטוסים הסתכמו ב-10 מטוסים, חלקם נפלו בקרבות-אוויר וחלקם ב-נ"מ.

ב. הגזרה הסורית

- (1) בגזרה זו הורחבה הפירצה והפכה למובלעת. כוחותינו הגיעו עד למבואות סעסע, לאחר שנכבשו תל-ערום וכפר-שמס. התקפות-נגד סוריות ליד מזרעת בית-ג'אן וכפר-נסג' - נהדפו.
- (2) חיל-האוויר תקף את ש"ת מזה ונתן סיוע לכוחותינו בחזית. נראו פגיעות טובות. המסלולים ב-ש"ת נפגעו.
- (3) הסורים איבדו כיום זה 4 מטוסים, מהם שלושה בקרבות אוויר, והרביעי מ-נ"מ.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום התשיעי למלחמה

- (1) חיל-האוויר פעל במסירות רבה ביום התשיעי למלחמה בעיקר בגזרה המצרית, ותקף שדות תעופה, סוללות טילים וגשרים. בגזרה הסורית היתה פעילות מועטה יחסית של חיל-האוויר.
- (2) ביום זה הופלו 14 מטוסים בסך הכל.

17. יום 15 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) החלה שבירת המתקפה המצרית ופיקוד דרום נטל לידינו את הירומה ההתקפית. החלו בהקמת ראש גשר בדוור סואר.
- (2) חיל-האוויר תקף במסירות רבה את כוחות הקרקע המצריים ממזרח לתעלה. כמו-כן הותקפו שדות תעופה וסוללות טילי קרקע-אוויר. המטרות שהותקפו כללו:-
- (א) ריכוזי שריון בקנטרה, פורט-פואד, ליד פירדאן, ליד האגם - המר, ליד סואץ, מצפון לדוור-סואר וכן ליד איסמעיליה.
- (ב) שדות תעופה שכללו את כותמיה, שוברת-חית, וטנטא.
- (ג) סוללות טילים ממזרח וממערב לתעלה.
- (ד) מסילת הברזל שבין קהיר-לסואץ.
- (3) נראו פגיעות טובות. בשדות התעופה נפגעו מסלולים, דירי מטוסים, מחסנים ועוד.
- (4) המצרים איבדו 4 מטוסים בקרבות-אוויר שהתחוללו בין מטוסינו לבין מטוסיהם.

ב. הגזרה הסורית

- (1) בקרבות שריון בשריון הוכה שוב השריון העיראקי. שליטת כוחותינו הורחבה עד לתל-ענטר. הסורים הפעילו ארטילריה ארוכת טווח לעבר ישובי עמק החולה.
- (2) פעילות חיל-האוויר בגזרה זו הצטמצמה בסיוע לכוחות הקרקע ובתקיפת מיכלי דלק בטרטוס ובלטקיה. נראו פגיעות טובות במטרות ראש ועשן חמרו אל-על.
- (3) בקרבות-אוויר שהתחוללו בשמי סוריה הופלו 3 מטוסים של האויב.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום העשירי למלחמה

- (1) החל מיום העשירי למלחמה עבר מרכז הכובד של פעילות חיל-האוויר לגזרה המצרית, וזאת למרות שכוחות סוריים המשכו בנסיונותיהם לפרוץ את מערכי צה"ל.

- (2) הותקפו במסיוויות מטרות צבאיות במצרים וניתן סיוע רב לכוחותינו ליד התעלה. כמו-כן תקף חיל-האוויר מטרות כלכליות בסוריה והמשיך במתן סיוע לכוחותינו בגזרה זו.
- (3) במהלך קרבות האוויר שהתחוללו בין מטוסינו לבין מטוסי האויב הופלו 7 מטוסים מצריים וסוריים.

18. יום 16 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) בשעות הבוקר המוקדמות נתפס ראש גשר וראשונת הטנקים של צה"ל החלו בחציית התעלה לצד המערבי באיזור דוור-סואר. במקביל נתפסו ונבלמו נסיונות האויב "לסתום" את הפריצה ע"י לחצים מצפון ומדרום.
- (2) חיל-האוויר המשיך בתקיפת שריון ו-חי"ר מצרי ובמתן סיוע רב לכוחותינו לאורך התעלה ובאיזורים אחרים שבצד המערבי של התעלה.
- (3) בפורט-סעיד תקף חיל-האוויר תותחי חוף וסוללות טילים.
- (4) כמו-כן הותקפו מן האוויר תחנות מכ"מ מצריות.
- (5) נראו פגיעות טובות ברב המטרות שהותקפו:-
- (א) מספר סוללות טילים נפגעו ויצאו מכלל שימוש.
- (ב) היו פגיעות בתחנות מכ"מ ששוקרו.
- (ג) נפגעו רכב רב וכוחות חי"ר מצריים ליד האגמים, באיזור איסמעיליה ובמצד המערבי של התעלה באיזור פריצת כוחותינו.
- (6) בעקבות פריצת כוחותינו לצד המערבי של התעלה הופעל חיל-האוויר המצרי ברצף לתקיפת הכוחות הפורצים. למרות אבידותיהם ביצעו מטוסייהם עשרות גיחות תקיפה. חלק ממטוסייהם הופלו באש נ"מ שנורתה לעברם. כמו-כן התחוללו קרבות-אוויר בין מטוסינו לבין המטוסים המצריים. סה"כ הופלו 21 מטוסים מצריים באיזור.

ב. הגזרה הסורית

- (1) כוחותינו בגזרה הסורית מצאו עצמם מול שלושה צבאות, שניסו עם בוקר לתקוף במשולב (הצבא הסורי, הצבא העיראקי והצבא הירדני). ההתקפות הסוריות והעיראקיות נהדפו. כן נוצר מגע ראשון והתנהל קרב שריון כשריון עם כוחות ירדניים באיזור תל-חרה. נמשכה ההפגזה הסורית המסיווית. כוחות צה"ל הפעילו תותחי 175 מ"מ לעבר מחנות סוריים.

ב ל מ " ס

- (2) חיל-האוויר תקף מטרת סוריות שכללר:-
- (א) הוחקף מוצב החרמון ונראו פגיעות טובות.
- (ב) הוחקפו שני גשרים בצפון סוריה. גשר אחד נהרס והשני נפגע.
- (ג) הוחקפה מטרה כלכלית בחרסתא ונראו פגיעות מדויקות.
- (ד) ניתן סיוע לכוחותינו ליד סעסע ונראו פגיעות ברכב ושריון של האויב.

- (3) במשך היום התפתחו קרבות-אוויר בין מטוסינו לבין מטוסי האויב, שבמהלכן הופלו 8 מטוסים סוריים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום האחד-עשר למלחמה

- (1) ביום האחד-עשר למלחמה נתן חיל-האוויר סיוע מסיורי לכוחותינו הפורצים לצד המערבי של התעלה, וכן תקף שריון ורכב לאורך התעלה וכרמה הסורית.
- כמן-כן הוחקפו מטרת איסטרטגיות וכלכליות בעומק שטחי האויב.
- (2) האויב איבד ביום זה 29 מטוסים שנפלו לרב בקרבות-אוויר וחלקם באש נ"מ ובטילי-הקס.

19. יום 17 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) כוחותינו הרחיבו את גזרת הגישה לתעלה תוך קרבות שריון כבדים עם האויב. כוחות אחרים המשיכו בהרחבת הפריצה בצד המערבי של התעלה. אחר-הצהריים הוקם גשר יציב על התעלה וכוחות השריון החלו צולחים מעל הגשר למערב התעלה.
- (2) משעות הבוקר המוקדמות תקפו מטוסי חיל-האוויר מטרת מצריות שכללר:-
- (א) מפקדת הצי ר-נ"מ בפורט-סעיד. נפגעה מפקדת הצי המצרי בפורט-סעיד.
- (ב) סוללות טילים ממערב לתעלה. נראו פגיעות טובות ומספר סוללות שרתקו.

כ ל מ " ס

- (ג) שדה תעופה כותמיה.
- (ד) הוחקפו ריכוזי רכב ושריון וטרוללות נ"מ לאורך התעלה ממזרח ומערב לה.
- (3) מטוסים מצריים שניסו להתערב במהלך התקיפות או לפגוע בכוחותינו סבלו אבידות. חמשה מטוסים הופלו להם במהלך הקרבות שהתפתחו.

ב. הגזרה הסורית

- (1) השריון הסורי ניסה לפתח התקפת-נגד במזרעת בית-ג'אן, אך נהדף והרוכה. הטורים המשיכו בהפגזותיהם העזות באיזור הרמה.
- (2) חיל-האוויר חקף מטרות צבאיות ליד נבק וגשרים ליד לטקיה. כמן-כך הותקף השריון העיראקי. נראו פגיעות טובות. כנבק נפגעו מחסני תחמושת וגשר אחד הושמד ליד לטקיה.
- (3) במהלך ניסיון התערבות של מטוסים סוריים, איבד האויב 7 מטוסים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השניים-עשר למלחמה

- (1) הפעילות העיקרית של חיל-האוויר המשיכה להתמקד בגזרה המצרית, תוך מתן סיוע רב לכוחותינו ממזרח ומערב לתעלה. כמו-כן הותקפו מטרות איסטרטגיות וכלכליות בשטחי האויב במגמה להתיש את כוחו.
- (2) בקרבות-אוויר שהתחוללו וכאש נ"מ הופלו 12 מטוסים מצריים וסוריים.

20. יום 18 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) כוחותינו המשיכו בהתקדמותם בצד המערבי של התעלה לכיוון דרום-מערב וחדרו עד לעומק 10 ק"מ, תוך השמדת שריון ו-חי"ר של האויב ופגיעה בסרוללות טילים באיזור. כוח אחר נע בכיוון צפון במקביל לתעלה.

- (2) משעות הבוקר חקפו מטוסינו את מערך הטילים בגזרה הצפונית של התעלה. בחקיפה זו נפגעו ויצאו מכלל שימוש סוללות טילים.
- (3) מטוסינו תקפו גם את שדה-תעופה צלחיה. נראו פגיעות טובות במסלולים והשדה שותק.
- (4) הותקפו תחנות מכ"מ מצריות.
- (5) הותקפו מטרות צבאיות וכלכליות בפורט-סעיד. נראו פגיעות טובות בנמל, במיכלי דלק ובתותחי-חוף.
- (6) המצרים הדניקו והפנו מטוסים רבים לעבר כוחותינו, ובעיקר באיזור הפריצה שממערב לתעלה. נורתה לעברם אש נ"מ יעילה. כמו-כן הרפנו לעברם מטוסי יירוט. התפתחו קרבות-אוויר רבים. סה"כ איבדו המצרים 27 מטוסים מתוכם 6 הליקופטרים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) ביום זה לא הופעל חיל-האוויר בגזרה הסורית ולא התנהלו קרבות-אוויר עם חיל-האוויר הסורי.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השלושה-עשר למלחמה

- (1) ביום זה הופעל חיל-האוויר בגזרה המצרית בלבד. בוצעו חקיפות מסויירות על סוללות טילים ותותחי נ"מ, שדה תעופה ומטרות אחרות.
- (2) האויב איבד 27 מטוסים.

יום 19 אוק' 73 .21

א. הגזרה המצרית

- (1) הגדה המערבית תוגברה בכוחות שריון נוספים, שהשתתפו בהתקדמות מהירה לכיוון מערב ודרום-מערב. היו גם קרבות-שריון בגדה המזרחית מצפון ל-ראש-הגשר. בגדלים התעלה התחוללו קרבות שריון בשריון והמצרים נלחצו צפונה.
- (2) חיל-האוויר תקף במסויירות כוחות קרקע מצריים הן ממערב לתעלה ליד איזור הפריצה והן ממזרח לתעלה לכל אורכה, ובעיקר ליד קנטרה, איסמעיליה וראס-מסללה וכן בפורט-סעיד בצפון.

- (3) הותקפו גם סוללות טילים וגשרים מעל התעלה ליד קנטרה.
- (4) המצרים ניסו לתקוף מן האויר את כוחותינו שצלחו את התעלה. כנסי ונות אלה איבדו המצרים 25 מטוסים בקרבות אויר וכאש נ"מ שנורתה לעברם.

ב. הגזרה הסורית

- (1) כוחותינו כבשו את אום-בוטנה בגזרה המרכזית. התקפות-נגד של הסורים, העיראקים והירדנים ליד כפר-שמס וכפר-נסג' - נהדפו.
- (2) חיל-האויר נתן סיוע לכוחותינו בצפון הגזרה הסורית.
- (3) בקרבות-אויר שהתחוללו עם מטוסים סוריים הופלו 2 מטוסי אויב.

ג. סיכום פעילות חיל-האויר ביום הארבעה-עשר למלחמה

- (1) המאמץ העיקרי של חיל-האויר ניתן גם ביום הארבעה-עשר למלחמה בגזרה המצרית. חיל-האויר תקף את הכוחות משני עברי התעלה ונתן סיוע רב לכוחותינו. יחד עם זאת תקף מטרת עומק שכללו טילים, גשרים, שריון ורכב.
- (2) בגזרה הסורית תקף חיל-האויר את השריון של האויב.
- (3) בקרבות אויר וכאש נ"מ הופלו 27 מטוסים בשתי הגזרות.

22. יום 20 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) כוחותינו המשיכו בהתקדמות מהירה מערבה ודרומה מאיזור הפריצה, ואף הקימו גשר שלישי מעל התעלה, וזאת למרות המאמץ הנואש של האויב לעצור את כוחותינו ע"י הנחתת אש ארטילרית כבדה. המצרים החלו בהכנת קו הגנה מול כוחותינו ממערב לאיזור הפריצה המשיכו לעצור אותם מלפרוץ אל לב מצרים. כוחותינו שבגדה המערבית המשיכו בחנועה דרומה לכיוון העיר סואץ, תוך השמדת שריון אויב רב ובסיסי טילים. בגדה המזרחית נמשכה התקיפה והלחץ בדרום התעלה ובצפונה.

- (2) חיל-האוויר המשיך במתן סיוע רב לכוחותינו משני עברי התעלה. הותקפו גם מוצבי אויב, סוללות תח"ס, רכב משוריין וטנקים של האויב הסמוכים לתעלה.
- (3) הותקפו גשרים מעל התעלה, מחפורות ומחנות צבא.
- (4) הותקף גם שדה תעופה ונראו פגיעות טובות. חיל-האוויר תקף סוללות טילים הרחק ממערב לתעלה.
- (5) המצרים ביצעו נסיונות רבים ונאשם לתקוף את כוחותינו מן האוויר. אש נ"מ יעילה נורתה לעברם וכן הופנו לעברם מטוסי יירוט. הופלו 11 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסרית

- (1) הפגזים המשיכו בהפגזותיהם לעבר כוחותינו לרמת הגולן.
- (2) הפעילות בגזרה זו הצטמצמה, אך חיל-האוויר המשיך במתן סיוע לכוחותינו.
- (3) מטוס סורי אחד הופל בקרב אוויר.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום החמישה-עשר למלחמה

- (1) המאמץ העיקרי של צה"ל היה בגזרה המצרית.
- (2) גם הפעילות האווירית ניתנה במסיוויות וברצף בגזרה זו וחיל-האוויר תקף מטרת רבות של הצבא המצרי.
- (3) חילות-האוויר הערביים איבדו ביום זה 12 מטוסים בסך-הכול.

23. יום 21 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) בגדה המערבית של התעלה המשיכו כוחותינו כחנועה דרומה לכיוון העיר סואץ, תוך השמדת שריון אויב רב ובסיסי טילים. בגדה המזרחית נמשך הלחץ על כוחות אויב בצפון ובדרום התעלה.

ב ל מ " ס

(2) פעילות חיל-האוויר התרכזה במתן סיוע מסיווי לכוחות הקרקע. הותקפו המטרות הכרות:-

- (א) סוללות חת"מ ליד קנטרה ומדרום לה.
- (ב) מתחמים של שריון ו-חי"ר ליד קנטרה ואל-כלח.
- (ג) מחנות פאיד וכספרית ממערב לתעלה.
- (ד) שריון ורכב בצירים שממערב לתעלה.
- (ה) סוללות טילים ליד פורט-סעיד, איסמעיליה וסואץ.

(3) המצרים שיגרו מטוסים רבים לאיזור לתקיפת כוחותינו. אש נ"מ יעילה נפתחה לעברם. כמו-כן הופנו מטוסינו לעברם וניהלו עמם קרבות-אוויר. המצרים איבדו 25 מטוסים.

(4) ביום זה הופעל בסיס מול פאיד כבסיס חיל-האוויר ולהאשונה נחתו מטוסי תובלה עם ציוד לכוחותינו מעבר לתעלה.

ב. הגזרה הסורית

(1) מערך האויב תוגבר בחטיבה משורינת ירדנית ובדיביזיה ממוכנת עיראקית. בשעות הבוקר נהדפה התקפה סורית בצפון הגזרה. בשעות אחר-הצהריים החלה הלחימה על מוצבי החרמון. גם הסורים ניסו להנחית כוחות בהליקופטרים ליד החרמון. כוחותינו הפילו שני הליקופטרים סוריים.

(2) חיל-האוויר תקף מטרות צבאיות סוריות ליד מוצב החרמון וליד הגבול.

(3) הסורים ניסו לתקוף את כוחותינו מן האוויר. מטוסי יירוט של חיל-האוויר הופנו לעברם ונכנסו עמם לקרבות אוויר, שבמהלכן הופלו 9 מטוסים. סה"כ הופלו 11 מטוסים סוריים ביום זה.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום הששה-עשר למלחמה

(1) ביום הששה-עשר למלחמה המשיכו מטוסי חיל-האוויר בתקיפת מסיוויות בעיקר בגזרה המצרית, אך תקפו גם בגזרה הסורית, ופגעו במטרות רבות של האויב בשתי הגזרות. מטוסינו תקפו שריון, חי"ר, חת"מ, סוללות נ"מ וטילים וניתן סיוע רב לכוחותינו.

- (2) האויב ניסה בשתי הגזרות להפעיל את מטוסינו ולחקרף את כוחותינו. כתוצאה מקרבות-אוויר שהתחוללו עם מטוסינו ומאש נ"מ שנורתה לעברם, איבד האויב 36 מטוסים.
- (3) כיום זה הפעיל חיל-האוויר בסיס אוירי בצד המערבי של התעלה (פאיד), שכונה: "בחשרן".

י"ר 22 אוק' 73 :

א. הגזרה המצרית

- (1) לקראת הפסקת האש שעמדה להתבצע בשעה 1850, התקדמו כוחותינו בכל איזורי החזית בצד המערבי של התעלה. כוח אחד הגיע לציר סואץ-קהיר הדרומי, כוח אחר הגיע למבואות איסמעיליה, ושלטו על ציר איסמעיליה-קהיר, כוח שלישי הגיע עד לצפון העיר סואץ. הורחבה גם שליטת כוחותינו עד לאיזור שלופה.
- (2) חיל-האוויר חקף מאז שעות הבוקר המוקדמות מתחמים מצריים ממזרח לתעלה וכן כוחות שונים ממערב לתעלה. החקיפה מהאוויר בוצעה באינטנסיביות רבה למתן סיוע לכוחותינו ולהתשת כוחו של האויב. המטרות שהותקפו כללר:-
- (א) סוללות נ"מ ו-חח"ם באיזור פורט-סעיד.
- (ב) אמנעה על הציר שלאורך התעלה וממזרח לה.
- (ג) חקיפת מיחם הנמצא מדרום מזרח לאגם תמסח.
- (ד) פיתחת הג'ידי.
- (ה) גשרים לאורך התעלה.
- (ו) מחנות צבאיים ממערב לתעלה לאורך חוף האגם המר, מתחמי חי"ר ושריון.
- (ז) אמנעה על צירי תנועה ממערב לתעלה ובמיוחד בציר סואץ-קהיר.
- (ח) סוללות טילים ממערב לתעלה.
- (3) נראו פגיעות טובות בכל המטרות.
- (4) המצרים ניסו לקרף מהאוויר את כוחותינו ממערב לתעלה. נורתה לעברם אש נ"מ יעילה. כמו-כן הופנו לעברם מטוסי יירוט והתחוללו קרבות-אוויר. סה"כ הופלו 11 מטוסים מצריים.

הגזרה הסורית

- (1) כוחותינו כבשו את מוצבי החרמון הסורי והישראלי (שנכבש ע"י הסורים עם תחילת המלחמה).
- (2) חיל-האוויר נתן סיוע לכוחותינו בכיבוש מוצבי החרמון.
- (3) הסורים ניסו לתקוף את כוחותינו שעלו למוצבי החרמון, ואף שיגרו מטוסי תקיפה. הופנו לעברם מטוסי יירוט, שנכנסו לקרבות-אוויר, בהם הופלו 5 מטוסי אויב.

סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השבעה-עשר למלחמה

- (1) חיל-האוויר תקף מטרות רבות בעיקר ממערב לתעלה בסיוע לכוחותינו שהתקדמו במהירות כדי להגיע לאיזורים שולטים ולכתר את הארמיה השלישית המצרית לקראת הפסקת האש. גם בגזרה הסורית נתן חיל-האוויר סיוע לכוחותינו שעלו וכבשו את מוצבי החרמון.
- (2) האויב ניסה לתקוף מהאוויר את כוחותינו בשתי הגזרות. מטוסי היירוט הופנו לעבר מטוסי האויב, ובקרבות האוויר שהתחוללו הופלו 16 מטוסים מצריים וסוריים.

יום 23 אוק' 73

הגזרה המצרית

- (1) למרות שהפסקת-האש נכנסה לתוקפה ב-22 אוק', הפרות המצרים וניסו להשיג עמדות טובות יותר, ובמיוחד לחלץ את הארמיה השלישית מכיתורה. אי-לכך המשיכו כוחותינו בהתקדמותם ותקפו את המצרים ממערב וממזרח לתעלה.
- (2) חיל-האוויר המשיך לתקוף מטרות מצריות, שכללו:
 - (א) מתחמים מצריים ממערב לאגם המר וליד העיר סואץ מצפונה ומדרומה.
 - (ב) מפקדת הארמיה השלישית.
 - (ג) מחנות צבאיים ממערב לתעלה.
 - (ד) גשרים בדרום התעלה.
 - (ה) תקיפת רכב מצרי בתנועה על צירי סואץ-קהיר.

כ ל מ " ס

- (3) המצרים ניסו לתקוף מהאוויר את כוחותינו שהתקדמו ממערב לתעלה. כמו-כן ניסו ליירט מטוסינו שתקפו מטרות מצריות. התחוללו מספר קרבות אוויר שבהם הופלו 11 מטוסים מצריים.

ב. הגזרה הסורית

- (1) לא היחה פעילות כוחות קרקע בגזרה זו.
- (2) בשעות הבוקר המוקדמות תקפו מטוסי חיל-האוויר טנקים ושריון סורי שנעו לעבר מוצבי החרמון. כמו-כן הותקפו סוללות טילים.
- (3) הותקפו מצבורי דלק מצפון מזרח לדמשק. הסורים ניסו ליירט את מטוסינו. התחוללו שני קרבות-אוויר גדולים בהם איבדו הסורים תשעה מטוסים.

ג. סיכום פעילות חיל-האוויר ביום השמונה-עשר למלחמה

- (1) נוכח הפרות הסכם הפסקת-האש המצרית, המשיכו כוחותינו כהתקדמותם. חיל-האוויר תקף מטרות צבאיות רבות ממערב לתעלה וסייע לכוחותינו. כמו-כן תקף חיל-האוויר מטרות סוריות.
- (2) בקרבות-אוויר ובאש נ"מ הופלו 20 מטוסי אויב בשתי הגזרות.

.26 יום 24 אוק' 73

א. הגזרה המצרית

- (1) עד כניסת הפסקת-האש שנקבעה ליום 24 אוק' שעה 1700, המשיכו כוחותינו בהתקדמותם בתנופה רבה והגיעו לחוף המערבי של צפון מפרץ סואץ, לראס-אל-עדביה, ובכך הושלם הכיתור המוחלט של הארמיה השלישית המצרית והעיר סואץ.
- (2) חיל-האוויר ביצע ביום האחרון למלחמה את המשימות הבאות:-
- (א) תקיפה מסיווית על כוחות האויב ממערב וממזרח לתעלה.
- (ב) גשרים באיזור סואץ ובאיזור פורט-סעיד.
- (ג) מיכלי דלק בדרום התעלה.

- (ד) ריכוזי שריון ורכב, כוחות חי"ר, חת"מ וסוללות נ"מ לאורך התעלה.
- (ה) מחנות צבא בתוף המערבי של מפרץ סואץ.
- (ו) תקיפה מרוכזת על צירי סואץ-קהיר.
- (ז) מתחמים ומוצבים בעיר סואץ, פורט-איברהים וליד ראס-אל-עדביה.
- (3) המצרים ניסו להפריע למטוסינו בחקיפותיהם ושיגרו כמות גדולה של מטוסי יירוט. התחוללו קרבות-אוויר רציניים ממערב לתעלה בהם הופלו 14 מטוסי יירוט מצריים.

הגזרה הסורית - לא היתה פעילות בגזרה הסורית ביום זה.

סיכום פעילות חיל-האוויר ביום התשעה-עשר למלחמה

- (1) חיל-האוויר השתתף בצורה מסוימת ביותר בתקיפת מטרות קרקע מצריות ביום האחרון למלחמה, כסיוע וכחיפוי לכוחותינו המתקדמים. הותקפו ריכוזי אויב רבים משני צירי התעלה.
- (2) חיל-האוויר ניהל ביום האחרון למלחמה קרבות-אוויר רציניים עם מטוסים מצריים מהם הופלו 14 מטוסי יירוט.
- (3) הפסקת האש נכנסה לתוקפה באופן מעשי ביום זה למלחמה והאש הופסקה על-פי הוראת ה-רמטכ"ל בשעה 1700.

סיכום פעילות חיל-האוויר במלחמת " יום הכיפורים "

1. מלחמת "יום הכיפורים" פרצה במפתיע וללא התראה מספקת מבחינת ההכנות של כוחות צה"ל. המלחמה פרצה ביום הכיפורים ה' 6 אוק' 73, כאשר צבאות מצרים וסוריה, בסיוע רב של כוחות ממדינות ערביות אחרות, פלשו לעבר סיני לאורך תעלת-סואץ ולאורך רמת-הגולן בגבול עם סוריה, וחקפו את כוחותינו.
2. צה"ל הינו צבא המושחת ומכוסס על כוחות מילואים. בגלל התבססותו של הצבא על מערכי מילואים, יכול הוא לפעול במלוא כוחו אחר התראה מספקת מבחינת זמן, כדי לגייס את יחידותיו, לחמשם ולהציבם לאורך הגבולות.
3. המלחמה פרצה ללא התראה מוקדמת. אי לכך צה"ל קידם את פני ההתקפות והפלישות המסיוויות של האויב בשתי החזיתות על-ידי כוחות סדירים בעיקר, אשר לא יכלו, בגלל הכמות המוגבלת של הכוחות, למנוע מהאויב השגים התחלתיים בשלביה הראשונים של המלחמה.
4. האויב ביצע את התקפותיו תוך חיפוי כמעט מוחלט של הגנה אווירית שהתבססה על מטריה אווירית של סוללות טילים, וזאת בשל התפיסה הצבאית הכוללת שאין לחיל-האוויר המצרי ולחיל-האוויר הסורי סיכוי רב לעמוד מול חיל-האוויר הישראלי ולהתמודד עמו.
5. לכן, בשלביה הראשונים של המלחמה, תקף חיל-האוויר את השריון וכוחות הרגלים של האויב ובלם את התקדמותם, תוך ניהול מלחמה קשה ואכזרית עם טילי הקרקע-אוויר של האויב, ששוגרו לעשרות ולמאות נגד מטוסינו.
6. חיל-האוויר ניהל את מלחמתו בשלב הראשון של מלחמת "יום הכיפורים", תוך תקיפות מסיוויות נגד השריון של האויב ונגד טיליו, ובכך השתתף באופן יעיל ביותר בבלימת ההתקדמות של האויב.

33. יחד עם זאת מילא חיל-האוויר את ייעודו העיקרי בשמירת שמי המדינה וניהול קרבות אוויר רבים עם מטוסי האויב שניסו לתקוף מטרות כשטח המדינה ובקרבת הגבול.

34. לאחר שהתגייסו כוחות המילואים וניהלו עם האויב קרבות שריון בשריון ועברו לשלב ההדיפה, נתן חיל-האוויר סיוע רב לכוחותינו המתקדמים, וזאת תוך המשך השמדת סוללות הטילים של המצרים והסורים, שהיו ערוכים בצפיפות רבה להגנה על כוחותיהם.

35. חיל-האוויר ביצע גם תקיפות עומק רבות והשמיד מטרות איסטרטגיות וצבאיות של האויב, שכללו שדות תעופה, מיכלי דלק, תחנות מכ"מ, סוללות טילים, גשרים, כלי שיט ועורקי תחבורה. בתקיפות אלה הושמדו ושותקו עשרות שדות-תעופה של האויב, ונפגעו רב המטרות הכלכליות-איסטרטגיות שהותקפו. תוך כדי תקיפות אלה, הזניק האויב עשרות מטוסים בנטיהן בואש ליירט את מטוסינו. בקרבות-אוויר שהתפתחו איבד האויב עשרות מטוסים.

36. חלק רציני ממטוסי האויב המצריים והסוריים נפגעו באש יעילה של סוללות טילי הוק וה-ני"מ של כוחותינו כאשר ניסו לתקוף את כוחותינו מהאוויר.

37. כאשר צה"ל עבר לשלב הדיפת האויב אל מעבר לגבול ואף כיכרש חלקים מאדמתו מעבר לקו הסגור, השתתף, כאמור, חיל-האוויר במתן סיוע רב ויעיל לכוחותינו. בכך סייע חיל-האוויר בשבירת התנגדותו של האויב, שהפך להיות מצבא תוקף לצבא מתגונן ונהדף לאחור.

38. חיל-האוויר על כל יחידותיו הופעל במלחמה במלוא הכוח וביעילות מקסימלית. במלחמה זו איבד האויב כ-451 מטוסים, רובם בקרבות-אוויר וחלקם באש ני"מ ובטילי הוק (283 מהם מטוסים מצריים ו-168 מטוסים סוריים).

39. כמו-כן הופעל מערך ההליקופטרים ומטוסי התובלה ביעילות רבה והשתתף במבצעים רבים שכללו בין היתר חילוץ ופינוי מאות פצועים ונפגעים מחיילי צה"ל, שהועברו אל העורף ואל מרכזים רפואיים, ובכך ניצלו חייהם של מאות נפגעים.

40. המלחמה בחזית הסורית נסתיימה כאשר כוחותינו יושבים כ-40 ק"מ מעיר הבירה דמשק. חיל-האוויר השיג עליונות אווירית מוחלטת בחזית זו ולקראת סוף המלחמה לא הופעל חיל-האוויר הסורי בצורה שיכלה לסכן את כוחותינו.
41. בחזית המצרית נסתיימה המלחמה כאשר הארמיה השלישית כולה מכותרת והצבא המצרי מוחש, וכוחותינו שילטו בצד המערבי של התעלה מהעיר איסמעיליה ועד לנמל אל-עדביה על מפרץ סואץ ויושבים 100 ק"מ מעיר הבירה קהיר. חיל-האוויר המצרי הוכה קשה ואיבד מאות מטוסים. לקראת סוף המלחמה ניסה חיל-האוויר המצרי נסיון לבלואש לבלום אחי כוחותינו המתקדמים על אדמת מצרים, אך הוכה קשה ע"י חיל-האוויר הישראלי ששלט באופן מוחלט בשמי הזירה כולה.
42. חיל-האוויר השתתף במלחמת "יום הכיפורים" באופן יעיל ומכריע בשלב הראשון של המלחמה לבלימת שריון האויב המתפרץ, ואחר כך, יחד עם כוחות השריון וה-חי"ר של צה"ל, הדף את האויב הרחק אל מעבר לקוים.

4

**משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון**

סוף התק